

REMISSVAR

2011-04-18

2011-110-1942

2011-01-26

N2011/559/ITP

Näringsdepartementet

103 33 STOCKHOLM

E-legitimationsnämnden och Svensk e-legitimation (SOU 2010:104)

Centrala studiestödsnämnden (CSN) har fått betänkandet E-legitimationsnämnden och Svensk e-legitimation på remiss och vill lämna följande synpunkter.

Sammanfattning

- CSN är i stort sett positiv till förslaget om en ny nationell modell för e-legitimationer.
- CSN anser att det är nödvändigt att signeringstjänsterna utformas så att de kan användas för kontroll av underskrifter. Det signerade dokumentet måste också kunna återskapas i efterhand för att kunna användas i juridisk prövning. CSN efterlyser i detta sammanhang även ett klagörande från Riksarkivet beträffande frågor om bevarande och gallring av elektroniska signaturer.
- CSN anser att det är av avgörande betydelse att de elektroniska signaturerna uppfyller internationella krav på elektroniska signaturer. Den juridiska hållbarheten måste säkerställas både i länder inom och utanför EU.
- CSN är positiv till den föreslagna affärsmodellen för legitimeringstjänsten som innebär att kostnaderna för myndigheterna blir överblickbara och budgeterbara.
- CSN anser att det måste vara klarlagt hur signeringstjänsterna ska hanteras i prismodellen när den nya modellen för e-legitimationer tas i bruk. CSN vill framhålla vikten av att det införs en motsvarande affärsmodell för signeringstjänsterna som för legitimeringstjänsten så att kostnaderna inte ökar ju mer tjänsterna används.
- CSN anser att förutsättningarna för övergången till den nya modellen snarast måste blir klarlagda. CSN förutsätter också att det tas fram riktlinjer och handlingsplaner som myndigheterna kan följa för att kunna planera tekniköverföring, verksamhetsöverföring, informationsinsatser och eventuella kommande avrop från det befintliga ramavtalet för elektroniska identifieringstjänster.

2011-04-18

3 En ny nationell modell för e-legitimationer

CSN är i stort sett positiv till förslaget om en ny nationell modell för e-legitimationer. CSN anser dock att förslaget både är mycket tekniskt och juridisk komplicerat, varför det har varit svårt att analysera. Den omständigheten att delar av modellen inte heller är färdigutredd har också försvårat för myndigheten att lämna relevanta synpunkter på förslaget.

Mot denna bakgrund anser CSN att utredningen bättre kunde ha beskrivit om och i sådana fall hur modellen stödjer andra användningsfall än huvudanvändningsfallet, d.v.s. fallet när en myndig person använder sig av en e-legitimation hos en e-tjänsteleverantör.

CSN saknar exempelvis beskrivningar i utredningen om ett antal funktioner i tjänsterna som CSN anser är angelägna för framtiden för att användningen av e-tjänster ska kunna öka och utvecklas i samhället. Ett exempel är om, och i sådana fall hur, den föreslagna modellen stödjer funktionen att en kund som har loggat in och identifierat sig med hjälp av sin e-legitimation hos en myndighets e-tjänst inte ska behöva logga in på nytt om han eller hon i anslutning till detta behöver anlita en e-tjänst hos en annan myndighet (s.k. Single-Sign-On). CSN anser att sådan funktionalitet bör ingå i den nya nationella modellen för e-legitimationer för att underlätta kundernas kontakter med myndigheterna. Motsvarande funktionalitet kan behövas vid användning av e-tjänstelegitimationer, exempelvis om en anställd på en myndighet behöver hämta in information från flera andra myndigheter för att kunna handlägga sitt ärende.

Ett annat exempel är hur inloggning och signering ska kunna gå till när två personer är behöriga att agera endast i förening med varandra, t.ex. vårdnadshavare för en omyndig person. Se nedan under 3.8 Attributstjänster.

3.2 Aktörer inom Infrastrukturen för Svensk e-legitimation

CSN är positiv till förslaget att e-legitimation ska kunna utfärdas till anställda eller uppdragstagare, s.k. e-tjänstelegitimation.

CSN tror att e-tjänstelegitimationerna kan underlätta myndigheternas behörighetsadministration. Ett exempel från CSN:s verksamhet är när läroanstaltens utbildningsrapportörer lämnar uppgifter om tid och omfattning för utbildningar vid läroanstalten som ger rätt till studiemedel i enlighet med 6 kap. 10 § studiestödsförordningen (2000:655). Om utbildningsrapportörerna har e-tjänstelegitimationer skulle CSN:s administration med att hantera behörigheter kunna minska.

3.6 En anvisningstjänst

Utifrån användarperspektiv förordar CSN att myndigheterna kan enas om att välja samma alternativ för att tillhandahålla anvisningstjänsten. Det skulle i sådana fall innebära att flöden och gränssnitt ser likadana ut oavsett vilken myndighet som kunden har kontaktat. Under sådana omständigheter framstår alternativet där användaren slussas mellan e-tjänsten och anvisningstjänsten som den bästa lösningen.

2011-04-18

3.7 En signeringstjänst

CSN vill särskilt betona att signeringstjänsterna måste vara färdigutredda, upphandlade och tillgängliga samtidigt som legitimeringstjänsten. Hur signeringstjänsterna ska hanteras i prismodellen måste också vara klarlagt när den nya modellen för e-legitimationer tas i bruk.

Det är för CSN:s del nödvändigt att tjänsterna utformas så att de kan användas för kontroll av underskrifter. Det signerade dokumentet måste också kunna återskapas i efterhand för att kunna användas i juridisk prövning. CSN efterlyser i detta sammanhang även ett klagörande från Riksarkivet beträffande frågor om bevarande och gallring av elektroniska signaturer.

Det är också av avgörande betydelse att de elektroniska signaturerna uppfyller internationella krav på elektroniska signaturer. Detta för att de elektroniska signaturerna ska vara juridiskt hållbara i utländska domstolar. CSN måste exempelvis driva processer i utländska domstolar i syfte att driva in skulder från låntagare som är bosatta utomlands. Den juridiska hållbarheten måste säkerställas både i länder inom och utanför EU.

När det gäller valet av tjänst anser CSN att alternativet där dokumentet som ska signeras hanteras av e-tjänsten, är att föredra ur integritetssynpunkt, eftersom texten som ska skrivas under då inte behöver föras över till den centrala tjänsten. CSN har inte heller några problem med att leva upp till de krav som ställs vid tillämpning av alternativ två – d.v.s. att själv foga samman materialet till ett paket efter att underskrift har skett så att underskrift, certifikat och text ges en utformning som följer ett standardiserat signaturformat – eftersom CSN tillämpar en liknande lösning i dagsläget.

När det gäller alternativet där dokumentet som ska signeras hanteras av signeringstjänsten, bör det klargöras om den som tillhandahåller signeringstjänsten ska ses som ett personuppgiftsbiträde åt myndigheten eller om den ska vara personuppgiftsansvarig för behandlingen som sker i signeringstjänsten. Om den som ska tillhandahålla signeringstjänsten är personuppgiftsansvarig för behandlingen som sker i signeringstjänsten kan det krävas följdändringar i de myndigheters registerförfattningar som har för avsikt att använda detta alternativ. Detta eftersom det i registerförfattningarna kan vara uttömmande reglerat vilka uppgifter som får lämnas ut i elektronisk form och till vilka mottagare. Som exempel är detta uttömmande reglerat i studiestödsdatalagen (2009:287) och studiestödsdataförordningen (2009:321).

3.8 Attributstjänster

CSN föreslår att E-legitimationsnämnden eller E-delegationen ska få i uppdrag att närmare utreda hur inloggning och signering ska kunna gå till när två personer är behöriga att agera endast i förening med varandra. Frågan aktualiseras exempelvis för det fall myndigheter vill utveckla e-tjänster för ärenden där ansökan ska vara underskriven av två vårdnadshavare som företräder en omyndig person eller när det, som i en ansökan om studiemedel, krävs underskrift av huvudmannen och samtycke av förvaltare, om personen har förvaltare.

2011-04-18

8.2 En ny affärsmodell

CSN är positiv till den föreslagna affärsmodellen för legitimeringstjänsten som innebär att kostnaderna för myndigheterna blir överblickbara och förutsägbara. Enligt CSN:s bedömning kommer kostnaden för myndigheten att bli lägre jämfört med den kostnad myndigheten har i dag, vilket också är positivt.

Hur signeringstjänsterna ska hanteras i prismodellen måste vara klarlagt när den nya modellen för e-legitimationer tas i bruk. CSN vill framhålla vikten av att det införs en motsvarande affärsmodell för signeringstjänsterna som för legitimeringstjänsten för att kostnaderna inte ska öka ju mer man använder tjänsterna. Det är även önskvärt ur budgeteringssynpunkt att myndigheterna får en möjlighet att få en överblick över kostnaderna och kunna uppskatta sina kostnader på förhand.

8.6 Genomförandeplan

När det gäller övergången till den nya modellen är det viktigt att förutsättningarna för detta snarast blir klarlagda. CSN förutsätter att det tas fram riktlinjer och handlingsplaner som myndigheterna kan följa för att kunna planera tekniköverföring, verksamhetsöverföring, informationsinsatser och eventuella kommande avrop från det befintliga ramavtalet för elektroniska identifieringstjänster.

CSN inser att det är oundvikligt att det under en övergångsperiod kommer att förekomma parallella lösningar hos de nuvarande identitetsutfärdarna. För att minimera problem för användarna med anledning av detta vill CSN framhålla vikten av information till e-legitimationsinnehavare som använder e-tjänster dels hos sådana myndigheter eller kommuner som har gått över till den nya modellen, dels hos sådana myndigheter eller kommuner som ännu inte har gått över.

För e-tjänsteleverantörernas del tolkar CSN det som att en övergång till den nya modellen kan komma att ske vid specifikt datum, vilket innebär att e-tjänsteleverantörerna inte behöver förvalta två parallella system. En sådan övergång ställer dock stora krav på samordning och informationsinsatser.

CSN vill slutligen framföra sitt intresse av att delta i de samrådsforum som föreslås bli inrättade i syfte att säkerställa bästa tänkbara lösning för och införande av den nya modellen.

Beslut om detta remissvar har fattats av generaldirektören Christina Gellerbrant Hagberg efter föredragning av verksjuristen Jenny Wäsström och i närvaro av IT-arkitekten Staffan Öhrberg, som också deltog i arbetet med remissvaret. I arbetet med remissvaret har även tf enhetschefen Solveig Holm-Grelsson, IT-strategen Hans Söderlund, verksjuristen Ulrika Åsemar och ekonomen Karin Nilsson deltagit.

Christina Gellerbrant Hagberg

Jenny Wäsström